

42

OCTAVIAN ILIESCU

70 ANI

BUCURESTI

1975

*Atena Iulian
5 II 1978 (Buc)*

Șapte decenii încheiate s-au scurs din ziua de 28 decembrie 1903, când un mănunchi de colecționari numismați din București, însuflăți de nobila lor pasiune, s-au întrunit în cancelaria Muzeului național de antichități, sub președinția profesorului Grigore Tocilescu, spre a pune bazele Societății Numismatice Române. Adunarea constituită în acest scop a adoptat în aceeași zi statutele Societății și a ales primul ei comitet de conducere, în următoarea componență: Președinte activ: M. C. Soutzo; Vicepreședinte: Grigore Tocilescu; membri: Alexandru G. Cantacuzino, Secretar; Lt. col. G. Iordănescu, casier-contabil; Dimitrie Panku, Const. Alessandrescu, George Severeanu, subsecretar; Carol Storck și E. D. Mirea. Președinte de onoare al noii Societăți a fost proclamat D. A. Sturdza, ca un omagiu adus meritelor sale, pentru colecția dăruită Academiei Române și pentru studiile de numismatică românească publicate. Astăzi, la cea de-a 70-a aniversare a Societății Numismatice Române, se cuvine a aminti la loc de frunte numele celor care au întemeiat-o.

Noua Societate a luat asupra sa, încă de la înființare, cultivarea unor vechi tradiții românești de colecționare și studiere a monedelor și medaliilor. Ea a desfășurat în acest sens o activitate susținută, care a îmbrăcat forme multiple de manifestare.

În primul rând, Societatea Numismatică Română a organizat, cu regularitate, ședințe de comunicări, la care s-au stabilit contacte strânse între membrii săi, de formațiile cele mai variate, pe de o parte, și între membri și marele public, pe de altă parte. În cadrul acestor ședințe, colecționarii amatori aveau posibilitatea de a prezenta, unii altora, piese mai importante din propriile colecții, cum și de a audia comunicări prezentate de specialiști, cercetători în domeniul numismaticei și al altor discipline înrudite. La rîndul lor, aceștia din urmă erau ținuți la curent cu descoperirile de tezaur monedare intrate în diverse colecții particulare, rezultatele acestor manifestări fiind astfel de un real folos și pentru unii, și pentru alții.

Activitatea Societății Numismatice Române a luat un puternic avînt o dată cu editarea propriilor sale publicații: mai întîi, Buletinul Societății Numismatice Române, care începe să apară în februarie 1904, a continuat pînă în 1947, fiind reluat astăzi; va fi urmat mai tîrziu de Cronică numismatică și arheologică, destinată să asigure o informare mai rapidă, și care a apărut din 1920

pină în 1945. Un mare număr de studii de valoare, semnate de cercetători români sau străini, informații prețioase cu privire la descoperirea de tezaur monetare sau de piese inedite, au apărut, ani de-a rândul, în coloanele acestor publicații. Adresându-se nu numai membrilor Societății, ci și publicului larg, aceste publicații au contribuit la răspîndirea cunoștințelor de specialitate și la creșterea interesului pentru cultivarea acestor discipline.

O formă particulară a activității Societății Numismatice Române, avînd același țel, de difuzare a cunoștințelor de specialitate în cercuri cît mai largi s-a manifestat cu deplin succes între anii 1933—1937, prin organizarea de congrese naționale de numismatică și arheologie. Cel dintîi a avut loc la București în 1933, marcînd cea de-a 30-a aniversare a Societății; i-au urmat: Craiova, 1934; Cernăuți, 1935; Cluj, 1936 și Iași, 1937, primele trei fiind întregite și de organizarea unor mari expoziții de monede, obiecte arheologice și medalii. Au fost antrenate astfel, în această vastă acțiune, și principalele centre provinciale.

Dar pe lângă aceste manifestări, care au contribuit cu un remarcabil succes la progresul cercetării științifice românești, în domeniul numismaticei și al disciplinelor înrudite, Societatea Numismatică Română a acordat un permanent impuls activității creatoare în arta medalistică. Chiar din primul an al activității sale, ea a luat inițiativa baterii unei medalii închinată lui Ștefan cel Mare și comemorînd patru veacuri de la moartea ilustrului domn al Moldovei. Au urmat o întreagă serie de voievozi și domni ai țărilor române: Mihai Viteazul, Mircea cel Bătrîn, Vlad Țepeș, Radu cel Mare, Neagoe Basarab, Matei Basarab, Șerban Cantacuzino; Bogdan al III-lea, Petru Șchiopul, Vasile Lupu. Din inițiativa Societății, s-au mai bătut medalii pentru marcarea unor evenimente mai de seamă din istoria țării noastre, ca de exemplu împlinirea a 50 de ani de la Unirea Principatelor (1909).

E locul să subliniem și cu acest prilej rolul de frunte pe care l-a avut profesorul Constantin Moisil, animatorul tuturor manifestărilor Societății, timp de aproape cinci decenii. Începînd din 1913, ca secretar al Buletinului, căruia i-a imprimat o înaltă ținută științifică și i-a asigurat apariția regulată, apoi din 1933, ca președinte al Societății, pînă în ultimele clipe ale vieții sale, stînsă la 20 octombrie 1958, Constantin Moisil a îndrumat neobosit, cu competență plină de bunăvoință și fără ostentație, întreaga activitate a Societății Numismatice Române; mai mult, el a creat o adevărată școală numismatică românească. Sărbătorind acest jubileu, membrii Societății îi aduc astăzi omagiul recunoștinței lor.

După 23 August 1944, Societatea Numismatică Română a dezvoltat o intensă activitate, înscriind printre principalele sale preocupări culegerea de informații cît mai complete cu privire la descoperiri monetare de pe teritoriul României, în vederea redactării unui vast repertoriu al acestor izvoare istorice. Ședințele s-au ținut cu regularitate, iar numărul și valoarea comunicărilor prezentate au fost în continuă creștere. O parte din aceste comunicări au fost publicate, mai ales în Studii și cercetări de numismatică, începînd din 1957, dar și în alte periodice de istorie și arheologie. Recenta reluare a apariției Buletinului Societății Numismatice contribuie într-o mai mare măsură la valorificarea științifică a strădaniilor, depuse cu o deosebită rîvnă de către membrii Societății noastre.

Pe de altă parte, creșterea numărului de membri activi și corespondenți, răspândiți în toată țara, a permis ca, în unele centre, să se creeze secțiuni ale Societății, potrivit prevederilor statutare. Rînd pe rînd, au luat ființă, în ultimii ani, secțiunile din Petroșani, Tîrgu Mureș, Timișoara, Craiova, Cluj, Iași, iar recent, s-a constituit și secțiunea din Reșița. Fiecare secțiune are o conducere proprie, îndrumată de către comitetul de conducere al Societății, și desfășoară o activitate intensă, organizînd ședințe de comunicări și expoziții locale de monede și medalii, fapt deosebit de îmbucurător.

În sfîrșit, începînd din 1959, Societatea Numismatică Română a reluat inițiativa de a bate medalii jubiliare și comemorative, pentru a contribui și mai pregnant la dezvoltarea artei medalistice din țara noastră. Medalia Centenarului Unirii Principatelor, bătută în 1959, a inaugurat noua serie; una dintre cele mai recente realizări, medalia jubileului Societății Numismatice Române, a fost bătută și difuzată chiar în zilele cînd se sărbătorea cea de-a 70-a aniversare.

*

Nu am putea încheia acest succint bilanț al activității desfășurate de Societatea Numismatică Română, de-a lungul celor șapte decenii care s-au scurs de la întemeierea ei, fără a aminti aici organizarea ședinței festive din 9 decembrie 1973, ședință la care au luat parte un mare număr de membri, atît din București, cît și din provincie. Deschisă cu o alocuțiune inaugurală a președintelui Societății, acad. Em. Condurachi, și cu o trecere în revistă a principalelor ei realizări, prezentată de către secretarul general, George Buzdugan, ședința festivă a înregistrat un număr record de comunicări, susținute de către membri din București, Piatra Neamț, Constanța, Craiova și Timișoara; unele din aceste comunicări sînt publicate în paginile ce urmează. Se poate spune că organizarea acestei ședințe sărbătorești, prilej de întîlnire și de cunoaștere reciprocă pentru membrii Societății veniți din diverse colțuri ale țării, a reprezentat o deplină reușită.

Mergînd mai departe pe drumul deschis de către întemeietori acum șaptezeci de ani, Societatea Numismatică Română privește astăzi cu încredere în viitor, îndeplinindu-și cu modestie, dar și cu perseverență, îndatoririle ce-i revin, în dezvoltarea și propagarea disciplinelor pe care le cultivă.

*

* * *

(Octavian Iliescu)